

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

SERIA EGIPTUL ANTIC

- *Războinicii Nilului*
- *Ultimul papirus*
- *Magul*
- *Căutarea*
- *Zeul deșertului*
- *Hector Cross*

WILBUR SMITH

FARAONUL

Deși aș fi preferat să-mi înghit sabia decât să recunosc, în adâncul inimii mele știam că s-a terminat, în sfârșit.

În urmă cu cincizeci de ani, mulțimi de hicsosi apăruseră fără de veste la granița Egiptului nostru, din pustietățile orientale. Erau un popor sălbatic și nemilos, fără vreo însușire izbăvitoare. Aveau două lucruri care-i făceau invincibili în luptă, calul și carul de luptă, pe care noi, egiptenii, nu le mai văzuserăm și de care nici nu auziserăm până atunci, considerându-le ceva josnic și dezgustător.

Am încercat să înfruntăm atacul hicsosilor cu pedestrași, dar ne-au măturat din fața lor, înconjurându-ne fără efort cu carele lor și copleșindu-ne cu o ploaie de săgeți. Nu am putut decât să fugim la bărci și să zburăm din fața lor spre sud, pe mărețul fluviu Nil, târându-ne ambarcațiunile peste cataracte și în sălbăticie. Acolo am rămas peste zece ani, tânjind după patria noastră.

Din fericire, reușisem să capturez pentru noi un număr mare din caii dușmanilor și să-i ascund. Am descoperit în curând că, departe de a fi dezgustător, calul este cel mai inteligent și mai maleabil dintre toate animalele. Am dezvoltat o versiune proprie de car de luptă, mai ușor, mai rapid și mai manevrabil decât versiunea hicsosilor. L-am învățat pe

flăcăul care avea să devină mai târziu Tamose, faraonul Egiptului, să fie un conducător de car expert.

Res La momentul potrivit, noi, egiptenii, am pornit în jos pe Nil în flota noastră de bărci, apoi am debarcat carele pe malul Egiptului nostru și ne-am atacat dușmanii, alungându-i în delta nordică. De-a lungul deceniilor ce au urmat, am fost prinși în lupta cu dușmanii noștri hicsosi.

Dar acum roata se întorsese de tot. Faraonul Tamose era un om bătrân, zăcând în cort, rănit mortal de o săgeată hicsosă. Armata egipteană se destrăma, iar a doua zi aveam să ne confruntăm cu inevitabilul.

Nici chiar spiritul meu întreprinzător, care fusese vital în supraviețuirea Egiptului de-a lungul ultimei jumătăți de secol de luptă, nu mai era suficient. În ultimul an, fuseserăm înfrânți în două bătălii mari succesive, ambele crâncene și sângeroase, dar în van. Invadatorii hicsosi care acaparaseră cea mai mare parte a patriei noastre erau în pragul ultimului lor triumf. Întregul Egipt era aproape în mâna lor. Legiunile noastre erau răpuse și înfrânte. Oricât de disperat am încercat eu să le adun și să le îndemn să continue, părea că se resemnaseră în fața eșecului și a rușinii. Peste jumătate din cail noștri erau uciși, în timp ce aceia care mai erau în picioare abia mai puteau duce greutatea unui om sau a carului. Cât despre oameni, aproape jumătate aveau răni proaspete și deschise, pe care le legaseră cu cârpe. Numărul lor scăzuse cu aproape trei mii în cele două bătălii purtate și pierdute de la începutul anului. Majoritatea supraviețuitorilor se împleticeau sau șchiopătau în luptă cu o sabie în mână și cu o cârjă în cealaltă.

Este adevărat că acest neajuns din rândurile noastre era provocat mai degrabă de dezertări decât de moartea sau de rănirea pe câmpul de luptă. Legiunile cândva mândre ale

faraonului își pierduseră, în cele din urmă, curajul și fugiseră dinaintea dușmanului numeros. Lacrimi de rușine curgeau pe obrajii mei în timp ce mă rugam de ei și-i amenințam cu biciuitul, cu moartea și cu dezonoarea, iar ei treceau pe lângă mine în drumul lor spre ariergardă. Nici nu mă luau în seamă, nici nu priveau în direcția mea când aruncau armele, îndepărtându-se în grabă ori șchiopătând. Mulțimea hicsosilor s-a adunat în fața porților Luxorului. Iar a doua zi aveam să conduc ceea ce urma să fie, aproape sigur, ultima noastră șansă slabă de a scăpa de o distrugere sângeroasă.

Când s-a lăsat noaptea peste câmpul de luptă, mi-am pus servitorii să curețe petele noi de sânge de pe scut și de pe armură și să îndrepte îndoitura din coiful ce mă apăraseră de sabia unui hicsos mai devreme în acea zi. Pana lipsea, tăiată de aceeași lovitură inamică. Pe urmă, la lumina flăcării de torță și în reflexia oglinjoarei de bronz lustruit, mi-am contemplat propria imagine. Ca întotdeauna, mă făcea să-mi revin din dispoziția proastă. Încă o dată, mi-am amintit cât de repede urmează bărbații o imagine sau o reputație atunci când judecata avertizează în legătură cu o înfrângere iminentă. M-am forțat să zâmbesc în oglindă, încercând să ignor umbrele melancoliei din adâncul ochilor; pe urmă, m-am aplecat pe sub foaia de cort și m-am dus să-mi prezint omagiile dragului meu faraon.

Faraonul Tamose zăcea pe lectică, îngrijit de trei medici și de șase dintre numeroșii lui fii. Într-un cerc mai mare din jurul său, se adunaseră generalii și înalții sfetnici, precum și cinci dintre soțiile preferate. Toți aveau expresii solemne pe față, iar consoartele lui plângeau, căci faraonul trăgea să moară. Mai devreme în ziua aceea, căpătase o rană gravă pe câmpul de bătălie. Bățul săgeții hicsose încă mai ieșea dintre coastele lui. Niciunul dintre medicii prezenți, nici măcar eu,

cel mai abil dintre toți, nu îndrăzneam să încerc să scoată vârful de săgeată zimțat aflat atât de aproape de inimă. Nu făcuserăm decât să rupem bățul aproape de rană, iar acum așteptam sfârșitul inevitabil. Înainte de prânz, a doua zi, cu siguranță faraonul avea să îi cedeze tronul de aur lui Utteric Turo, cel mai mare fiu al său, care stătea lângă el, încercând să nu se bucure în mod evident de gândul că suveranitatea Egiptului însuși avea să ajungă în mâinile lui. Utteric era un tânăr șters și ineficient, care nici nu-și imagina că până la apus, a doua zi, imperiul său poate că nici nu avea să mai existe; sau mai degrabă asta am crezut eu atunci despre el. În curând aveam să aflu cât de tare mă înșelasem în privința lui.

Tamose era deja un om bătrân. Îi cunoșteam vârsta cu o exactitate aproape desăvârșită, căci eu îl adusesem ca prunc în lumea asta aspră. Exista o legendă populară cum că primul lucru făcut de el când se născuse fusese să urineze din abundență pe mine. Mi-am alungat un zâmbet gândindu-mă că, de-a lungul următorilor șaiszeci și ceva de ani, nu ezitase niciodată să-și manifeste până și cea mai mică dezaprobară față de mine în același fel.

Acum, m-am dus în locul în care zăcea și am îngenunchiat să-i sărut mâinile. Faraonul părea mai bătrân decât era în realitate. Deși începuse de curând să-și vopsească părul și barba, știam că, sub culoarea arămie pronunțată pe care o prefera, părul său era alb ca algele arse de soare. Pielea de pe față îi era profund ridată și presărată cu pete negre de soare. Avea pungi sub pielea încrețită de sub ochi – ochii în care semnele morții apropiate erau mai mult decât vizibile.

Nu am nici cea mai vagă idee legată de propria-mi vârstă. Cu toate acestea, sunt considerabil mai bătrân decât faraonul, însă înfățișarea mă ajută să arăt ca și cum aș avea mai puțin de jumătate din vârsta lui. Asta pentru că trăiesc

mult și sunt binecuvântat de zei – mai ales de zeița Inana. Acesta e numele secret al zeiței Artemis.

Faraonul a ridicat ochii spre mine și mi-a vorbit cu durere și dificultate, cu vocea răgușită și cu răsuflarea greoaie și întretăiată.

– Tata! m-a salutat el cu numele de alint pe care mi-l dăduse pe când era doar un copil. Știam că o să vii. Tu știi mereu când am mai multă nevoie de tine. Spune-mi, dragul și vechiul meu prieten, ce se va întâmpla mâine?

– Ziua de mâine vă aparține ție și Egiptului, Regele și Stăpânul meu!

Nu știu de ce am ales aceste cuvinte ca să-i răspund, când era sigur că toate zilele noastre îi aparțineau acum lui Anubis, zeul cimitirelor și al lumii de dincolo. Totuși, îl iubeam pe faraon și voiam să moară cât mai în pace cu putință.

El a zâmbit și nu a mai spus nimic, dar a întins o mână șovăitoare și degetele tremurânde, apoi mi-a luat propria mână și a ținut-o la piept până a adormit. Medicii și fiii lui au ieșit din pavilion și jur că am văzut o umbră de zâmbet pe buzele lui Utteric când a ieșit cu pas vioi. Am stat cu Tamose până târziu după miezul nopții, în același fel în care stătusem cu mama lui când murise, dar, în cele din urmă, oboseala toropitoare a luptei de peste zi m-a copleșit. Mi-am tras mâna din a lui și, lăsându-l tot cu zâmbetul pe buze, m-am împleticit spre propria saltea și am căzut într-un somn ca de moarte.

Servitorii m-au trezit înainte ca prima geană de lumină să schimbe cerul zorilor în auriu. M-am îmbrăcat pentru luptă în mare grabă și mi-am pus sabia; pe urmă, am dat fuga înapoi în pavilionul regal. Când am îngenuncheat din nou lângă faraon, încă zâmbea, dar avea mâinile reci. Murise.

– Te voi jeli mai târziu, Mem al meu, i-am promis când m-am ridicat din nou în picioare, dar acum trebuie să ies și să încerc din nou să-mi îndeplinesc jurământul față de tine și față de Egiptul nostru.

Este un blestem să fii dintre cei cu viață îndelungată, să le supraviețuiești tuturor celor pe care îi iubești cel mai mult.

Legiunile noastre distruse erau adunate în gura trecătorii, înaintea orașului de aur Luxor, unde respinsesem hoardele vorace ale hicsosilor în ultimele treizeci și cinci de zile de disperate. La trecerea în revistă, am condus carul de luptă printre rândurile decimate și, când m-au recunoscut, soldații care încă mai erau în stare s-au ridicat în picioare. S-au aplecat să-i tragă după ei și pe tovarășii lor răniți, stând împreună cu ei în formație de luptă. Pe urmă, toți, bărbați încă zdraveni și puternici și cei care erau la jumătatea drumului spre moarte, au ridicat armele spre cerul zorilor și m-au aclamat în timp ce treceam.

Un strigăt ritmic s-a înălțat imediat:

– Taita! Taita! Taita!

Mi-am înghițit lacrimile văzându-i pe acești fii viteji ai Egiptului în condiții atât de desperate. M-am forțat să zâmbesc, apoi am râs și am strigat la rândul meu încurajări, chemându-i din mulțime pe cei voinici pe care îi știam bine: —

– Hei, Osmen! Știam că o să te găsească încă în primul rând.

– Niciodată la mai mult de o lungime de sabie în urma ta, stăpâne! mi-a strigat el.

– Lothan, leu lacom și bătrân! N-ai tăiat deja mai mult decât ți-e porția din căinii aștia de hicsosi?

– Ba da, dar numai jumătate din câți ai tăiat tu, Stăpâne Tata!

Lothan era unul dintre preferații mei, așa că îi îngăduiam să-mi folosească numele de alint. După ce am trecut, uralele s-au prefăcut iar într-o liniște înfiorătoare și oamenii s-au lăsat din nou în genunchi, privind în jos la trecătoare, spre locul unde știau că legiunile hicsosilor așteptau doar lumina zilei ca să-și reinnoiască atacul. Câmpul de luptă din jurul nostru era presărat cu morții din zilele lungi de măcel. Briza slabă dinaintea zorilor purta duhoarea morții spre locul unde așteptam. Cu fiecare răsuflare, aerul se agăța gros ca uleiul de limba mea și de gât. Am horcăit și am scuipat lângă car, dar cu fiecare respirație mi se părea că devine tot mai puternic și mai respingător.

Prădătoarele se îndestulau deja din mormanele de cadavre împrăștiate în jurul nostru. Vulturii și corbii pluteau deasupra câmpului cu aripile larg deschise, lăsându-se la pământ ca să se ia la întrecere cu șacalii și hienele într-o masă de urlete și zbateri, smulgând carnea umană putrezită, sfâșiind bucăți lungi și zdrențuite și înghițindu-le cu totul. Îmi simțeam pielea de găină de groază,

imaginându-mi că același sfârșit mă aștepta odată ce cădeam în fața săbiilor hicsosilor.

M-am cutremurat și am încercat să alung aceste gânduri în timp ce le strigam căpitanilor să trimită arcașii în față, ca să recupereze cât mai multe săgeți din cadavre și să-și reumple tolbele golite.

Pe urmă, peste larma păsărilor și a animalelor arțăgoase, am auzit bătaia unei singure tobe răsunând în trecătoare. Au auzit-o și oamenii mei. Sergenții au strigat ordine, iar arcașii au dat fuga de pe câmp cu săgețile salvate. Oamenii din rândurile în așteptare s-au ridicat în picioare și s-au aliniat umăr la umăr cu scuturile suprapuse. Lamele săbiilor și vârfulurile sulitelor erau boante și tocite deja, dar încă erau întinse spre dușman. Arcurile fuseseră legate cu vițe acolo unde pocnise lemnul și multor săgeți recuperate de pe câmp le lipseau penele, dar încă zburau suficient de drept încât să-și facă treaba de la distanță mică. Oamenii mei erau veterani și știau toate trucurile pentru a scoate tot ce era mai bun din armele și echipamentele avariate.

În gura îndepărtată a trecătorii, mulțimea dușmanilor a început să apară din negura dinaintea zorilor. La început, formațiunile lor păreau micșorate și reduse de distanță și de lumina slabă, dar s-au mărit cu repeziciune pe măsură ce măرشăluiau ca să ne înfrunte. Vulturii au țipat și au croncănit, apoi s-au ridicat în aer; șacalii și ceilalți prădători au fugit din calea avansului inamic. Întinderea trecătorii s-a umplut dintr-o parte în alta de mulțimile hicsosilor și, nu pentru prima dată, am simțit că mă descurajez. Mi se părea că eram depășiți cu cel puțin trei sau patru la unu.

Însă, pe măsură ce se apropiau, am văzut că îi mutilaserăm și noi pentru ce ne făcuseră ei. Majoritatea fuseseră răniți, iar rănile le erau legate cu cârpe pătate de sânge, la fel

ca ale noastre. Unii șchiopătau în cărje, iar alții săltau și se clătinau de parcă ar fi fost împinși de sergenții lor, care mânuiau bice de piele. M-am bucurat să-i văd obligați să folosească măsuri atât de extreme ca să-și convingă oamenii să mențină formația. Am condus carul de-a lungul primului rând al oamenilor mei, încurajându-i și arătându-le cum căpitanii hicsosi își foloseau bicele.

- Oamenii ca voi nu au niciodată nevoie de bici ca să fie convinși de datoria pe care o au.

Vocea mea ajungea limpede la ei peste bătaia tobelor hicsose și tropăitul picioarelor în armuri. Oamenii m-au aclamat și au strigat insulte și batjocuri la adresa rândurilor de dușmani care se apropiau. În tot acest timp, am măsurat distanța tot mai scurtă ce separa primele rânduri ale armatelor noastre. Aveam doar cincizeci și două de care dintre cele trei sute douăzeci cu care începuserăm campania. Pierderea cailor fusese greu de suportat pentru noi. Însă singurul nostru avantaj era că ne aflam într-o poziție puternică în vârful trecătoarei abrupte și denivelate. O alesesem cu toată grija și cu toată viclenia acumulată după nenumăratele bătălii purtate de-a lungul vieții mele îndelungate.

Hicsosii se bazau mult pe carele lor, ca să le poarte arcașii la distanță mică de rândurile noastre. În ciuda exemplului nostru, ei nu dezvoltaseră arcul încovoiat, ci rămăseseră cu încăpățănare la arcul drept, care nu putea elibera o săgeată la fel de repede și, prin urmare, la fel de departe precum armele noastre superioare. Fortându-i să-și abandoneze carele pe fundul trecătorii pietroase, le răpiserăm ocazia de a-și pune arcașii să ajungă la distanță mică de infanteria noastră.

Acum venise momentul critic, când trebuia să trimit în luptă restul carelor. Am condus divizia în persoană în timp

ce goneam în linie dreaptă și atacam fața avangardei hicsoșilor. Trăgând cu săgețile în rândurile lor înghesuite de la o distanță de șaizeci sau șaptezeci de pași, am reușit să ucidem sau să mutilăm aproape treizeci de dușmani înainte să ne poată ataca ei.

Când s-a întâmplat asta, am sărit de pe platforma vehiculului meu și, în timp ce auriga îl ducea mai departe, m-am strecurat în mijlocul rândului din față și am prins scutul între două scuturi ale tovarășilor mei, cu fața spre dușmani.

Aproape imediat, a urmat un moment tumultuos, când s-au alăturat și alții bătăliei. Falanga inamică s-a izbit în fața noastră cu un zângănit puternic de bronz lovit de bronz. Cu scuturile încheștate, grupurile adverse se împingeau unul în altul, străduindu-se să forțeze o deschizătură în rândul opus. Era o luptă uriașă care ne aducea pe toți într-o stare de intimitate mai obscenă decât orice act sexual pervers. Ne luptam burtă în burtă și față în față, astfel încât, atunci când gemeam și strigam ca animalele la împerechere, ne zbură saliva din gurile strâmbe pe fețele dușmanilor care ne înfruntau de la doar câțiva centimetri.

Eram prea înghesuiți ca să putem folosi armele lungi. Eram zdrobiți între rânduri de scuturi de bronz. Dacă îți pierdeai sprijinul, te prăbușeai și erai călcat în picioare, dacă nu ucis, de sandalele de bronz ale aliaților, precum și de cele ale dușmanilor.

M-am luptat atât de des în zidul de scuturi, încât inventasem o armă specială pentru acest scop. Lama lungă a sabiei de cavalerie trebuia să stea bine înfiptă în teacă și înlocuită cu un pumnal subțire cu lama nu mai lungă de o palmă. Când erai prins cu ambele brațe între corpurile în armură și fața dușmanului era la doar câțiva centimetri de a ta, tot puteai să folosești această armă micuță și să înfigi

vârful lamei într-o za din fața armurii dușmanului, pentru ca apoi să apeși până la capăt.

În ziua aceea, în fața porților Luxorului, am ucis cel puțin zece brute hicsoșe cu barbă și cu ten măsliniu în același loc, fără să mișc mâna dreaptă mai mult de câțiva centimetri. Am avut o senzație neobișnuită de satisfacție să mă uit în ochii dușmanului, să-i văd trăsăturile strâmbându-se de agonie în timp ce simțea cum lama îi străpungea organele și, în cele din urmă, să-i simt ultima suflare fierbinte în față în timp ce ieșea din plămâni când se prăbușea. Nu sunt un om crud sau răzbunător din fire, dar bunul zeu Horus știe că eu și oamenii mei am suferit destul din cauza acestui trib barbar ca să mă bucur de orice răzbunare avem la îndemână.

Nu știu câtă vreme am rămas prins în zidul de scuturi. Mi s-a părut atunci că au fost multe ore de luptă crâncenă, dar știam după unghiul schimbător al soarelui nemilos de deasupra noastră că mai era mai puțin de o oră până când hoardele hicsoșe aveau să se desprindă de rândurile noastre și să se retragă pe o distanță scurtă. Ambele tabere erau epuizate de ferocitatea bătăliei. Ne luptam pe o fâșie îngustă de pământ, gâfâind ca animalele sălbatică, inundați de propria sudoare și de sânge și clătînându-ne pe picioare. Totuși, știam din experiența mea dură că acel moment de respiro avea să fie scurt și că apoi aveam să ne atacăm din nou unii pe alții ca niște câini turbați. Știam și că asta era ultima noastră bătălie. M-am uitat la oamenii din jurul meu și am văzut că erau aproape de sfârșit. Nu mai erau decât vreo mie două sute. Poate că reușeau să supraviețuiască încă o oră în zidul de scuturi, dar nu mai mult de atât. Disperarea aproape că mă copleșea.

Deodată, cineva a apărut în spatele meu, trăgându-mă de braț și strigându-mi cuvinte care la început nu aveau niciun sens.